

Pensjonsforum

Reaktivisering av uførepensjonister - Potensial og hindringer

Rolf K. Andersen

Fafo Institutt for Arbeidslivs- og Velferdsforskning

Reaktivisering av uførepensjonister

- Finansiert av "FARVE – forsøksmidler, arbeid og velferd" som forvaltes av arbeids- og velferdsetaten (NAV)
 - Rapport:
 - Andersen, Rolf K (2006), *Reaktivisering av uførepensjonister – Potensial og hindringer*. Fafo-rapport 2007:10
- Problemstillinger
 - Hvor stor andel og hvilke grupper av uføre har vurdert å komme tilbake i arbeid
 - Hvordan vurderer de uføre sannsynligheten for å komme tilbake til arbeid
 - Hvilke barrierer er til stede for reaktivisering
 - Det offentliges rolle for å lette reaktivisering

Kort om metode og utvalg

- Kvantitativ tilnærming

- Utvalgsundersøkelse gjennomført som telefonintervju
- 1050 intervjuer
- Svarprosent: 49

- Utvalget

- Tilkjent uførestønad i perioden 1991 - 2005
- Noen grupper av uføre ble utelatt
 - De over 65 år, de som var født uføre, de som var bosatt i utlandet, døve, psykisk utviklingshemmede og sterkt psykisk syke
- Det ble gjort et ekstra "påfyll" av tidsbegrensede uføre i utvalget

Hva menes med reaktivisering i denne sammenhengen?

- Helt uføre:
 - Komme helt eller delvis tilbake i arbeid
- Delvis uføre
 - Øke tiden man er i arbeid, dvs redusere uføregraden og øke arbeidsmengden
- I den videre presentasjonen er de helt og de delvis uføre slått sammen

Dagens tekst

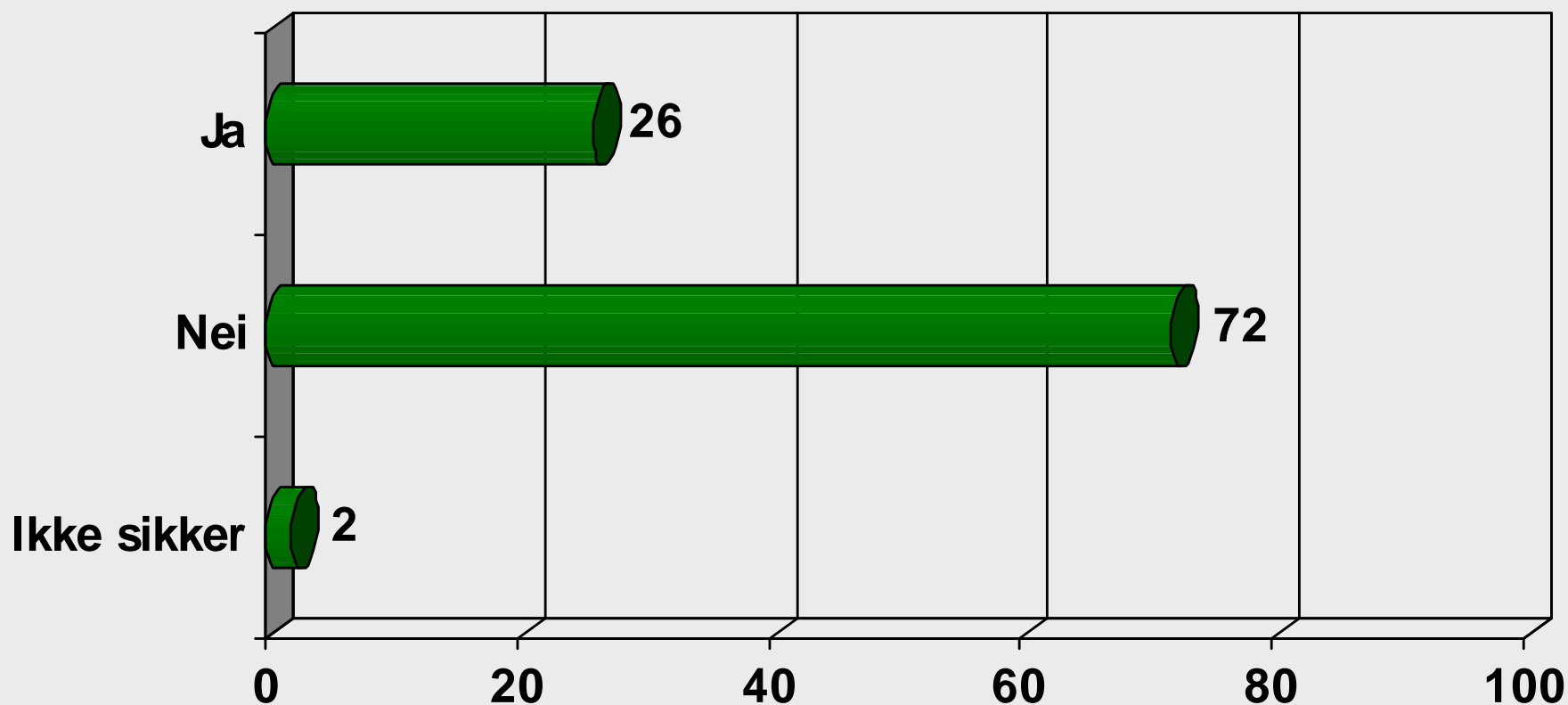
- Holdning til reaktivisering
- Hindringer for reaktivisering
- Det offentliges rolle

Holdning til reaktivisering

- Har man vurdert reaktivisering?
- Sannsynlighet for reaktivisering

Holdning til reaktivisering

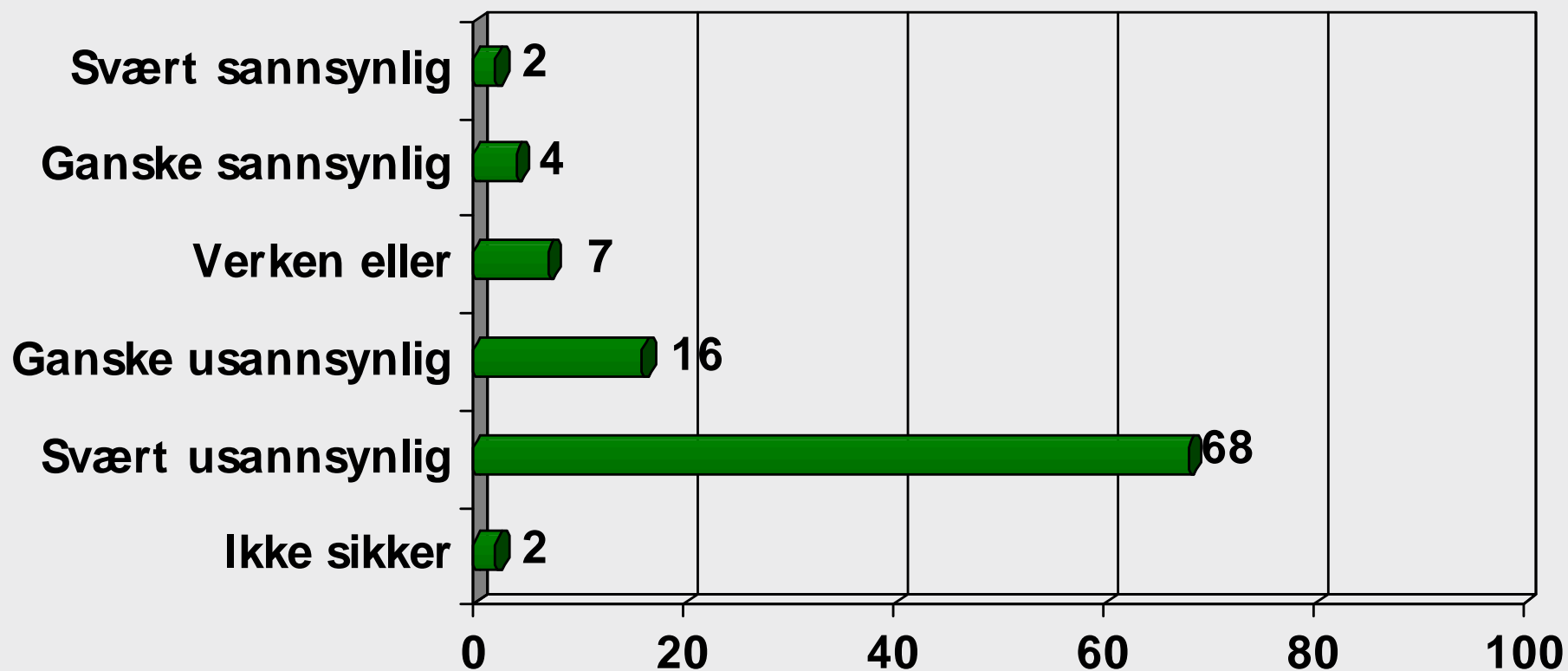
Har du vurdert å gå helt eller delvis tilbake i arbeid (helt uføre) eller øke tiden du er i lønnet arbeid (delvis uføre). (N= 1042)

Holdning til reaktivisering

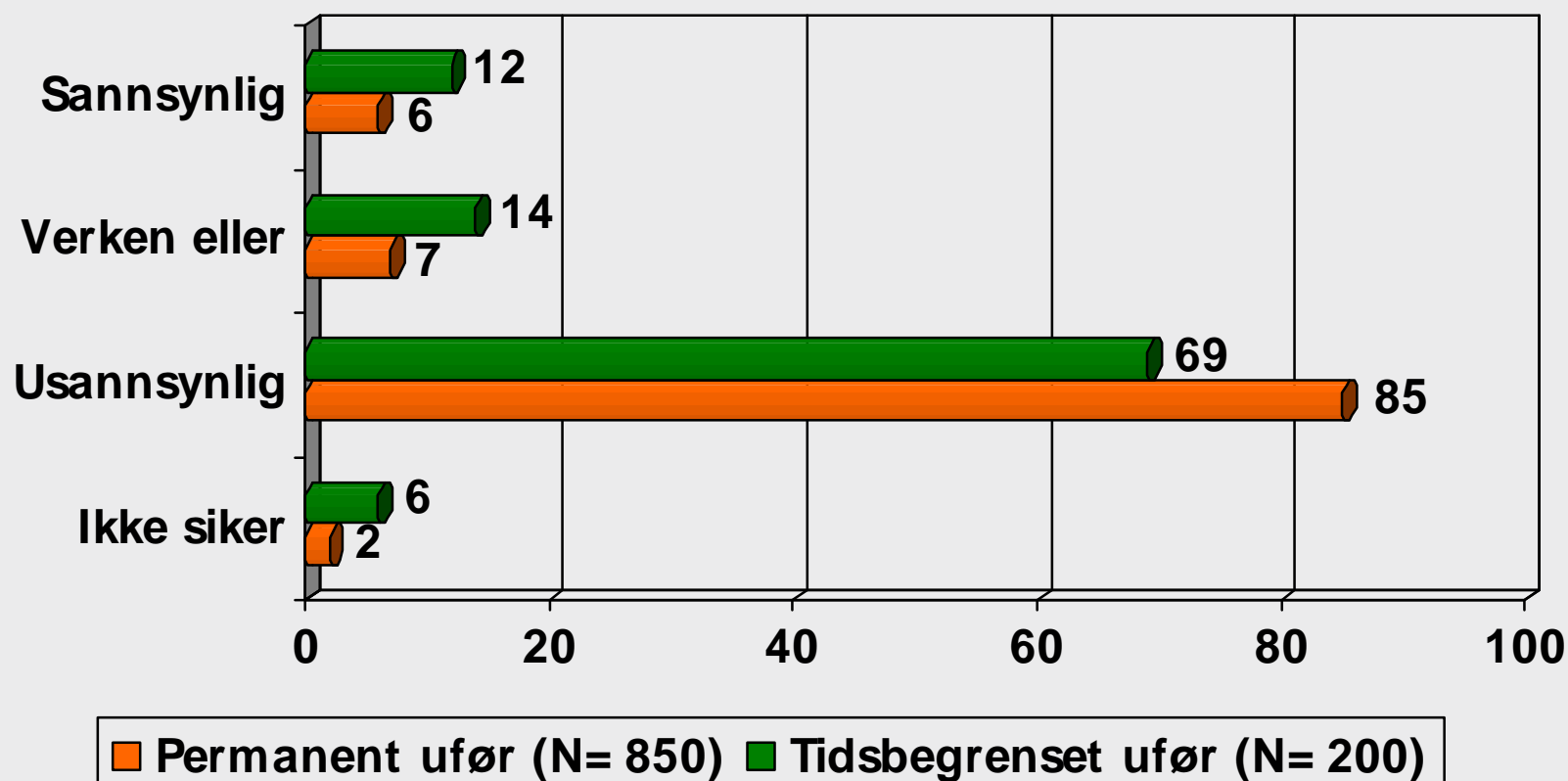
Sannsynlighet for i løpet av de nærmeste 2 årene å gå helt eller delvis tilbake i arbeid/øke deltidsprosenten.

(N= 1050)

Holdning til reaktivisering

Sannsynlighet for at man i løpet av de nærmest 2 årene skal komme helt eller delvis tilbake i arbeid/øke deltidsprosenten

Holdning til reaktivisering

Oppsummert

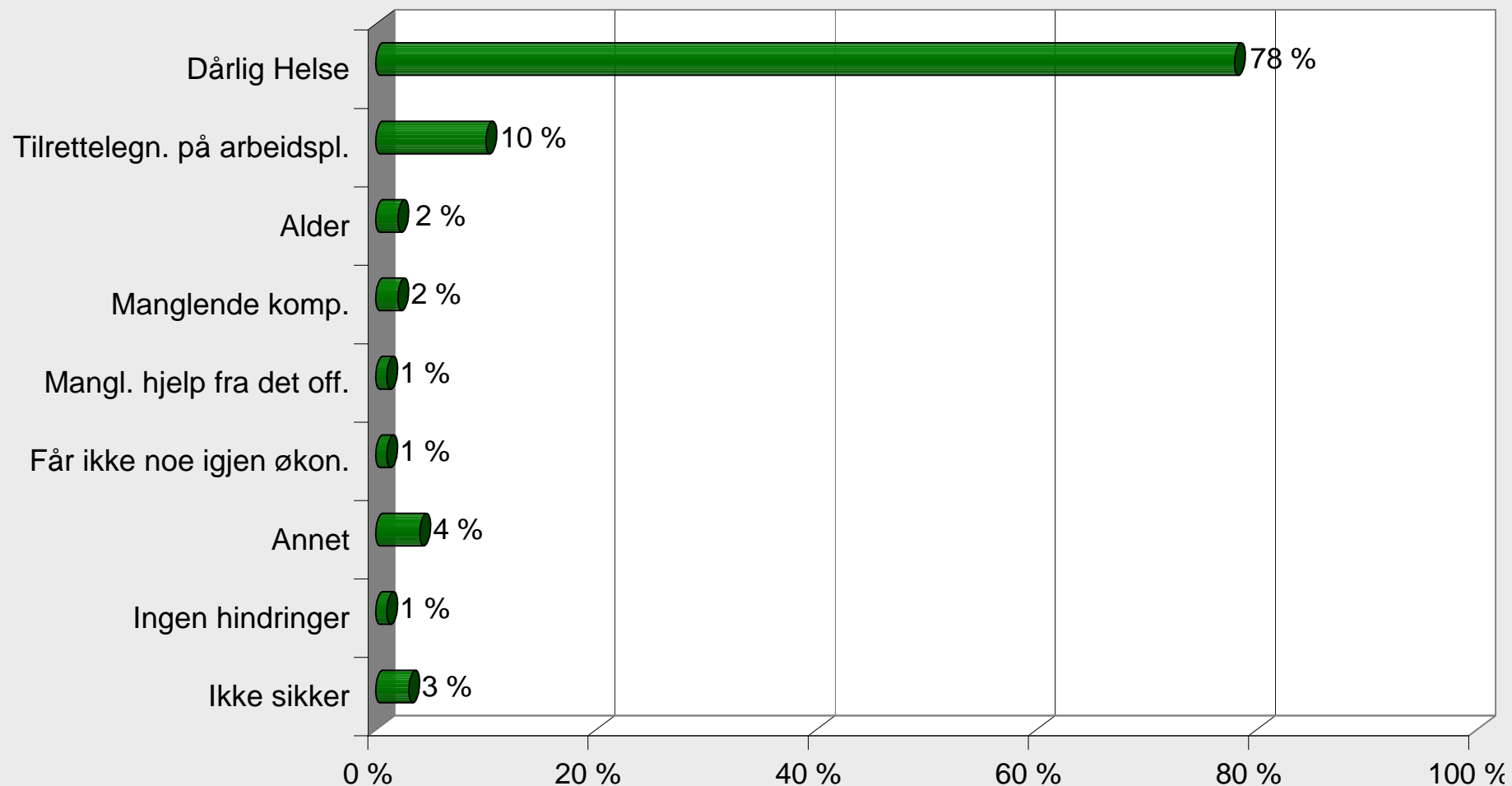
- Ca 1 av 4 har vurdert reaktivisering
- Få tror det er sannsynlig at de vil bli reaktivisert i løpet av de neste 2 årene
- De tidsbegrensede uføre ser i stor grad tidsbegrensningen som en overgang til en permanent status som ufør

Hindringer for reaktivering

- Arbeidsmarkedet
- Arbeidsgivere
- Egen arbeidskapasitet
- Kompetanse
- Økonomiske konsekvenser

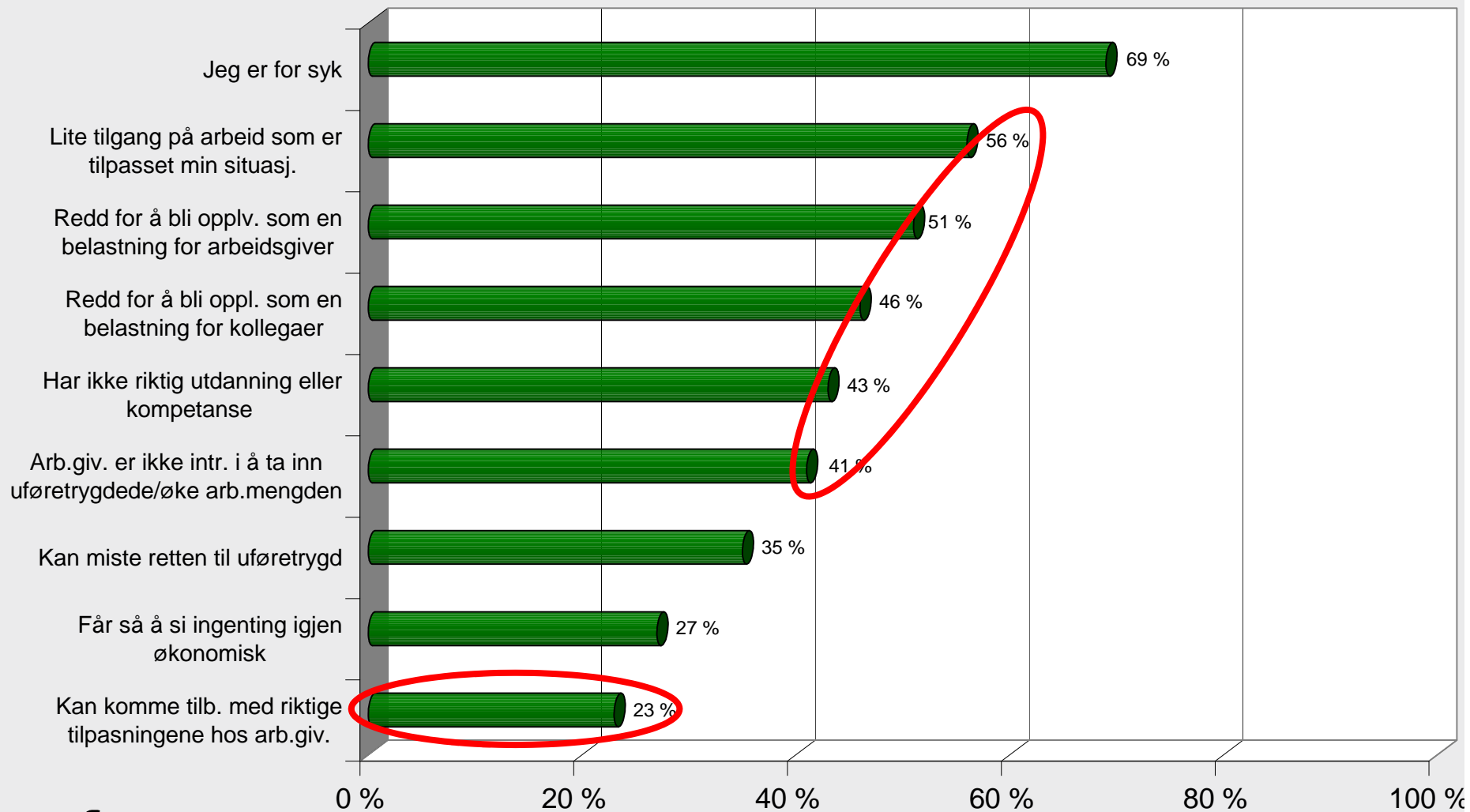
Hindringer for reaktivisering

Viktigste hindring for helt eller delvis å komme tilbake i arbeid/øke deltidsprosenten. (N=1050)

Hindringer for reaktivisering

Hindringer for reaktivisering. Andel som har svart enig (4-5). I prosent.

Hindringer for reaktivisering

- Riktig tilpasning hos arbeidsgiver

Andel som er enig eller uenig i at med de riktige tilpasningene hos arbeidsgivere kan jeg komme helt eller delvis tilbake i arbeid/øke min arbeidsmengde etter yrke i siste jobb før man ble uførepensjonist. I prosent.

	Kontor/ saksbeh.	Salg/ service	Manuelt arbeid	Transport	Under- visning	Helse/ omsorg	Annet
Uenig	66	58	57	64	68	61	56
Verken enig eller uenig	9	10	10	5	7	9	12
Enig	19	21	26	21	25	25	27
Ikke sikker	6	11	6	10	0	6	6
Total	100	100	99	100	100	101	101
N	199	180	316	42	56	163	34

Hindringer for reaktivisering

- Riktig tilpasning hos arbeidsgiver

Andel som er enig eller uenig i at med de riktige tilpasningene hos arbeidsgivere kan jeg komme helt eller delvis tilbake i arbeid/øke min arbeidsmengde etter alder. I prosent.

	45 år eller yngre	46-54 år	55-59 år	60-64 år
Uenig	42	57	64	66
Verken enig eller uenig	12	12	9	7
Enig	40	23	21	21
Ikke sikker	7	8	7	7
Total	101	100	101	101
N	121	285	266	381

Hindringer for reaktivisering

- Oppsummert

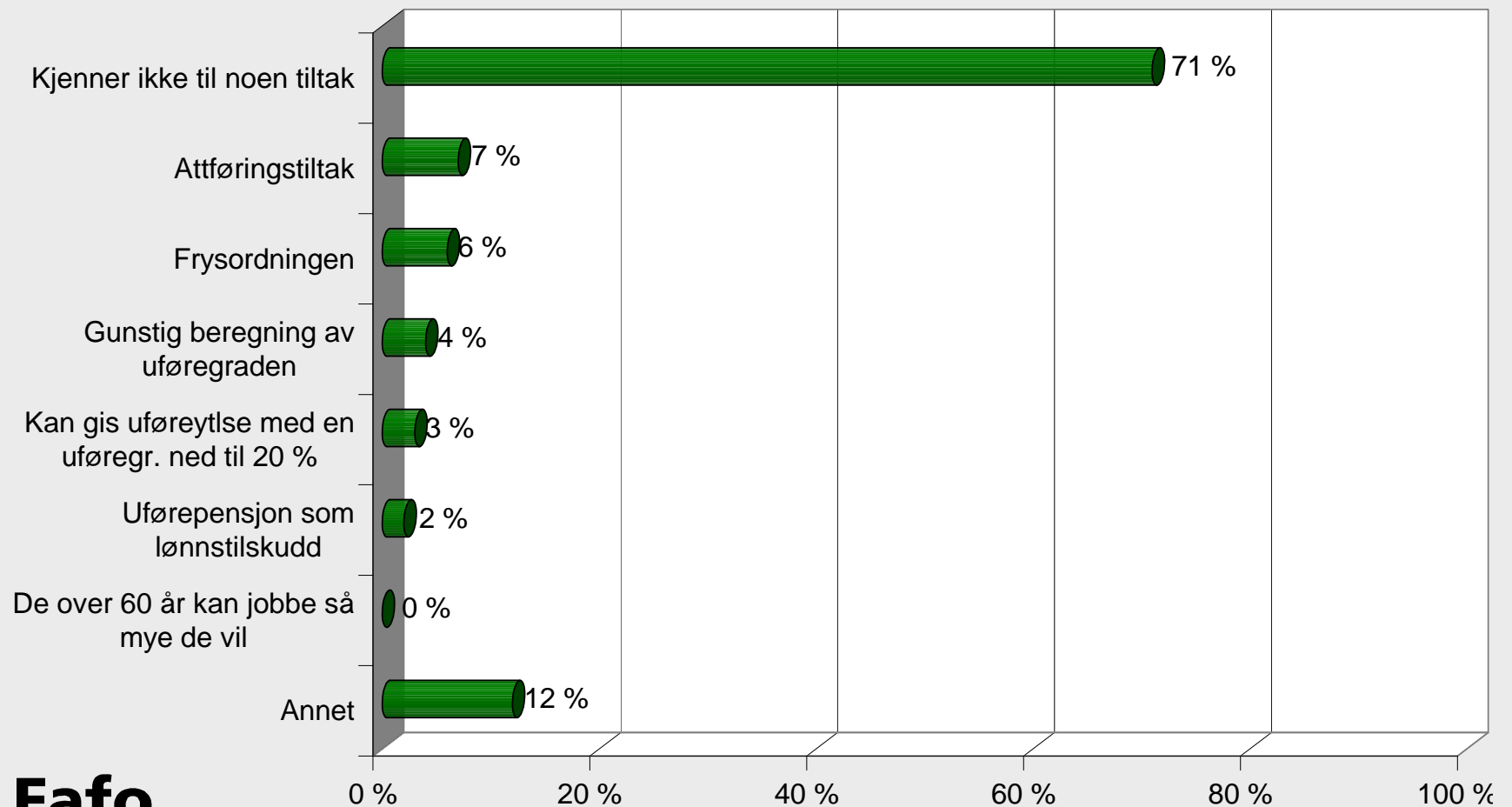
- Egen sykdom blir ansett som hovedhindringen
 - Bildet er likevel nyansert
- Ca 1 av 4 mener de kunne blitt reaktivert dersom det ble lagt bedre til rette fra arbeidsgivers side
 - Særlig gjelder dette de yngste
 - MEN også blant de over 55 år mener ca 20 prosent at det hadde vært mulig

Det offentliges rolle i reaktiveringsarbeidet

- Kjennskap til tiltak for reaktivering
- Syn på det off. hjelpeapparatets arbeid

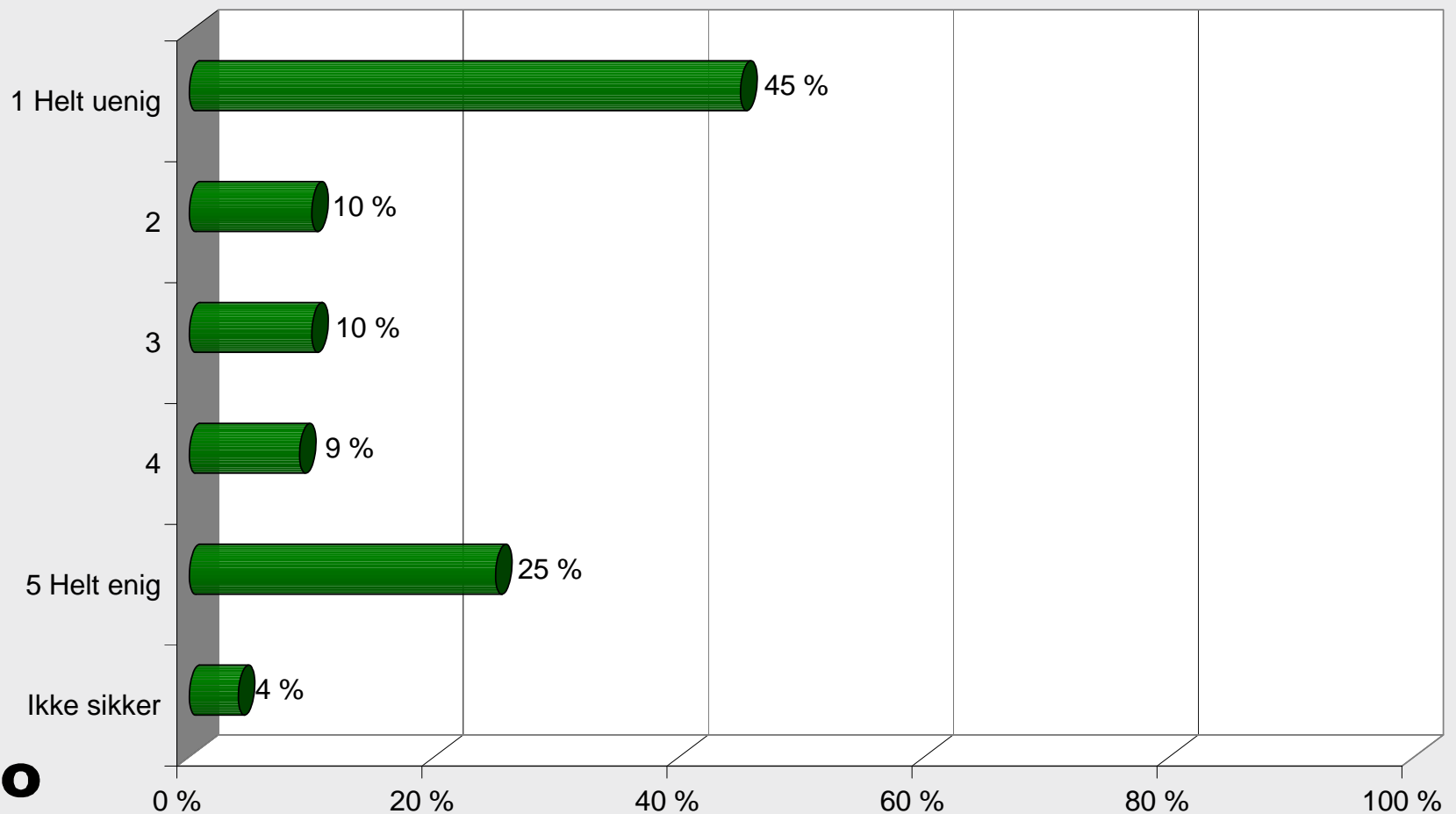
Det offentliges rolle - Kjennskap til tiltak

Kjennskap til tiltak for å komme tilbake i arbeid. N=1050)

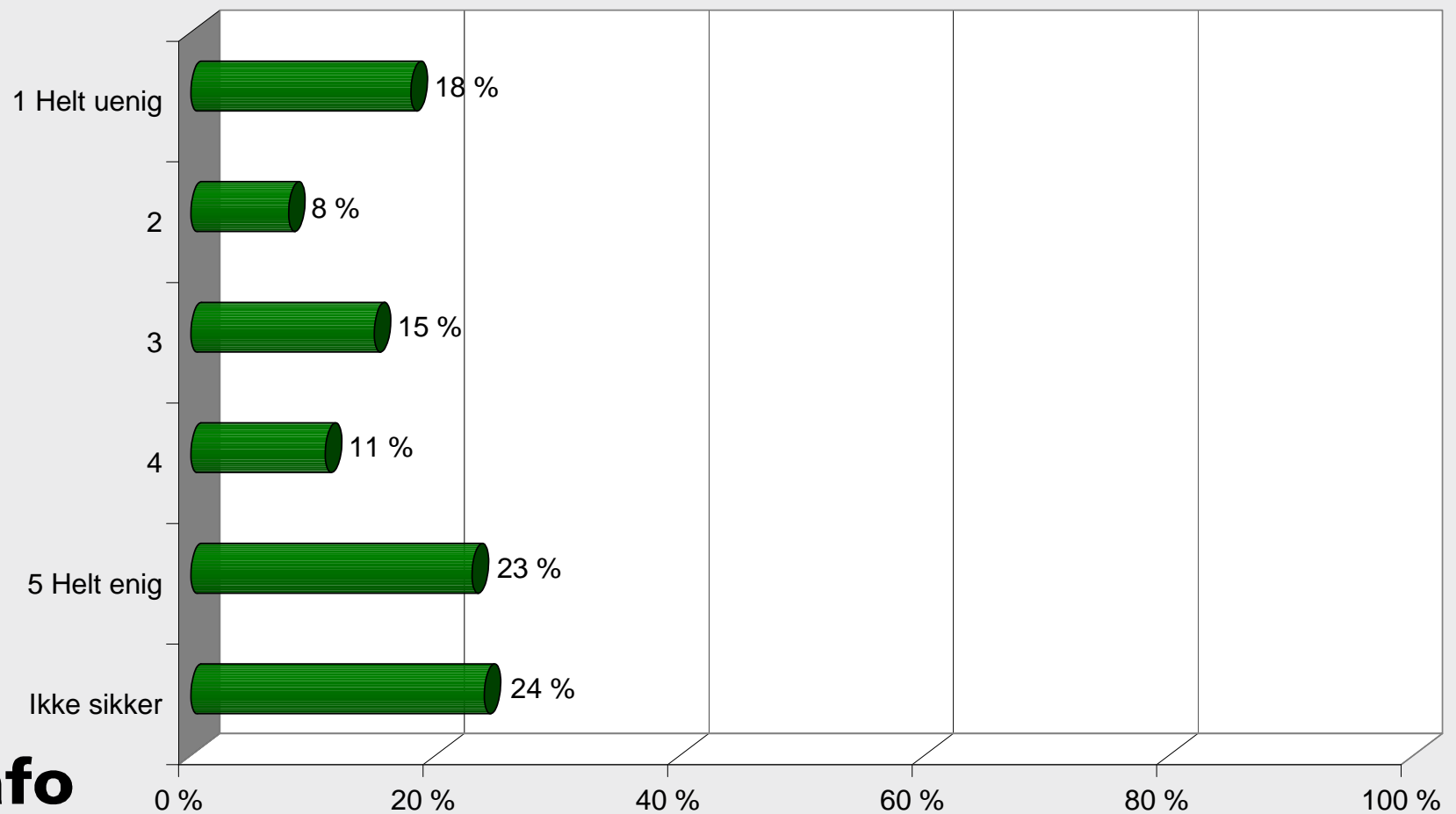
Det offentliges rolle - Hjelpeapparatet

Jeg har fått god informasjon om reglene som gjelder for å helt eller delvis å ta lønnet arbeid/øke arbeidsinnsatsen. (N=1050)

Det offentliges rolle - Hjelpeapparatet

Det offentlige er mer opptatt av å drive kontroll/ikke gjøre feil enn å hjelpe uføretryggede tilbake i arbeid. (N=1050)

Det offentliges rolle

- Hjelpeapparatet

Holdning til det offentliges prioritering mellom regelforvaltning og hjelp til reaktivisering etter om man har vært innkalt til reaktiviseringsamtale eller ikke. I prosent.

	Har vært kalt inn til samtale	Har ikke vært kalt inn til samtale	Ikke sikker
Uenig	31	24	0
Verken enig eller uenig	20	13	25
Enig	37	34	25
Ikke sikker	12	29	50
Total	100	100	100
N	320	723	4

Det offentliges rolle

- Oppsummert

- Kjennskapen til tiltak for reaktivisering er lav
- En relativt høy andel av de uføre har liten tillit til de offentlige etatenes evne til å hjelpe folk i arbeid

Reaktivisering av uførepensjonister

- Oppsummering

- Det er svært få som tror de vil bli reaktivisert i løpet av de nærmeste 2 årene
 - Men selv relativt få reaktiviserte vil utgjøre betydelige innsparinger på trygdebudsjettet
- Den klart viktigste hindringen for reaktivisering er egen sykdom, men bildet er nyansert
 - Arbeidsgivere kan med god tilrettelegging bidra til reaktivisering
- Kjennskapen til tiltak som skal lette reaktivisering er lav
 - Det er indikasjoner på at hjelpeapparatet både kan bedre informasjonsarbeidet og holdningen til reaktiviseringsarbeidet